

ร่วมปฏิรูป การเรียนรู้กับครูต้นแบบ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การสอนแบบ “มุ่งประสบการณ์ภาษา บูรณาการ
ผสมผสานองค์ความรู้ คุณคุณธรรม”
ครูพรรณิ โปธิศรี ครูต้นแบบปี 2542
วิชา ทุกกลุ่มประสบการณ์
ระดับ ประถมศึกษา

กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู (กรค.)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรีน

“...การให้การศึกษาแก่คนนี้ เป็นปัญหา
ของคนทุกคน ไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
โดยเฉพาะ ต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย ระหว่างผู้
ที่มีความรู้ ผู้ที่มีเจตนาดีต่อสังคม และผู้มี
ทุนทรัพย์...”

พระบรมราโชวาทของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
5 มกราคม 2513

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่ รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถ พัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “**ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ ครูต้นแบบ**” นี้ เป็นเอกสาร ที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ที่ถลันกรอง จากประสบการณ์จริง ในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญและมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครู ในการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูป การศึกษาของชาติสืบไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
กว่าจะได้เป็นครูต้นแบบ	1
การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	9
การจัดกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
การสอนแบบ “มุ่งประสบการณ์ภาษา บูรณาการ ผสมผสานองค์ความรู้ คุณคุณธรรม”	10
ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอน	10
การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน	15
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน	19
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง	22
คณะผู้ดำเนินการ	

ก^วาจะเป็^นครุ^ตน^บแบบ

ครูพรณี โพธิ์ศรี เกิดเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2497 ที่บ้านเลขที่ 69 บ้านกาบิน ตำบลกาบิน อำเภอภูซำบูรณ์ จังหวัดอุบลราชธานี บิดาชื่อ นายคล้าย แสนสา และมารดาชื่อนางพร แสนสา เริ่มเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 ที่โรงเรียนบ้านกาบิน อำเภอภูซำบูรณ์ จังหวัดอุบลราชธานี ศึกษาต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-7 ที่โรงเรียนบ้านวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร เรียนต่อระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ที่วิทยาลัยครูสกลนคร เมื่อศึกษาจบในปี 2517 ก็เริ่มบรรจุรับราชการครูในปีแรก ปี 2521 ได้สมรสกับนายวัชชยา โพธิ์ศรี อาชีพรับราชการครู มีบุตร 2 คน คือ นางสาวศกุนตลา โพธิ์ศรี และนางสาวมัลลิกา โพธิ์ศรี

ประสบการณ์ในอดีต ตั้งแต่ได้บรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในตำแหน่งครูจัดว่าที่โรงเรียนบ้านน้ำจั้น จังหวัดสกลนคร เมื่อปี 2517 ต่อมาได้ย้ายไปรับราชการหลายโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนบ้านกุดเรือคำ จังหวัดสกลนคร โรงเรียนบ้านหนองแวง จังหวัดสกลนคร โรงเรียนบ้านศรีวิชัย จังหวัดสกลนคร และที่โรงเรียนบ้านหนองตากวย จังหวัดสกลนคร ตั้งแต่ปี 2528 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

รางวัลเกียรติยศที่เคยได้รับ ได้แก่

1. ปี 2527 ได้รับเกียรติบัตรเป็นครูดีเด่นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส และได้รับเกียรติบัตรเป็นครูดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร

2. ปี 2535 ได้รับเกียรติบัตรเป็นครูผู้สอนภาษาไทยดีเด่น
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส

3. ปี 2541 ได้รับประกาศเกียรติบัตร ดังนี้

- ประกาศเกียรติบัตรครูผู้ปฏิบัติงานดีเด่น จาก
สำนักงานครุสภาอำเภอวานรนิวาส

- ประกาศเกียรติบัตรเป็นครูสอนภาษาไทย
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
วานรนิวาส

- ประกาศเกียรติบัตรเป็นครูจัดห้องเรียนตัวอย่าง
ดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส

- ประกาศเกียรติบัตรเป็นครูจัดห้องเรียนตัวอย่าง
ดีเด่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ได้รับเกียรติบัตร
เป็นครูผู้ฝึกสอนชนะเลิศการแข่งขันการเล่าเรื่องประกอบภาพ ระดับชั้น
ป. 1-2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส

- ประกาศเกียรติบัตรเป็นครูผู้ฝึกสอนชนะเลิศ
การแข่งขันการเล่าเรื่องประกอบภาพ ระดับชั้น ป. 1- 2 สำนักงานการ
ประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส

4. ปี 2542 ได้รับเกียรติบัตร ดังนี้

- ประกาศเกียรติบัตรเป็นครูดีที่หนูรัก สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- ประกาศเกียรติบัตรครูต้นแบบ ประจำปี 2542
และเข็มเชิดชูเกียรติพระราชทาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

- ประกาศเกียรติบัตรครูผู้สอนจรรยาวิชาดีเด่น
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

กรอบแนวคิดและหลักการ

หลักการที่สำคัญ 2 หลักการ คือ หลักการการเรียนรู้ที่มีความหมาย และหลักการเรียนการสอนเป็นระบบ ที่กล่าวไว้ว่า

1. หลักการการเรียนรู้ที่มีความหมาย คือการเรียนรู้ที่ผู้ลงมือปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นครูหรือนักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และสามารถสรุปความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมสำคัญๆ แลหาข้อสรุปหรือคำตอบได้ด้วยตนเอง

2. หลักการเรียนการสอนเป็นระบบ ครูผู้สอนต้องรู้ว่าตัวท่านเองและนักเรียนของท่านจะต้องพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร การพัฒนานั้นๆ มีพฤติกรรมสำคัญอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้รอบด้านของนักเรียน ครูเคยแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นมากน้อยเพียงใดมีผลต่อนักเรียนหรือไม่ แค่นั้น เพียงไร จะต้องพัฒนาอะไรเพิ่มอีก

จากหลักการข้างต้น ได้มาจาก ชุดฝึกอบรมการพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู (คุรุสภา, 2542) จึงนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนเอง ได้นำมาพัฒนาการสอนของตน โดยยึดหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 11 มาตรฐาน

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนโดยยึดหลักเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู 11 มาตรฐาน มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. การพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ด้วยการศึกษาค้นคว้า และตำรา เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เนื้อหาวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ที่สอน เตรียมการสอน คิดวิเคราะห์ คิดหาแนวทางแก้ปัญหา

2. ตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาวางแผนดำเนินงาน และมีทักษะในการปฏิบัติ เสริมแรงให้ผู้เรียนมีกำลังใจ การวัดผล ประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม จิตวิทยา การเรียนรู้ จิตวิทยา พัฒนาการ และเทคนิคการสอนภาษาไทย

3. การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามสถานที่ต่างๆ ที่สถาบันทางวิชาการจัดขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชน และศึกษาจากสื่ออื่นๆ อีก เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ที่สำคัญที่สุดคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จาก ครูต้นแบบด้วยกันเมื่อมีโอกาส

4. การมีบทบาทในการพัฒนาวิชาชีพครู ครูได้นำความรู้ จากการศึกษาดูงาน การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มาใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยการพูดให้ฟัง ปฏิบัติให้ดู และเขียนให้อ่าน จัดนิทรรศการ ผลงาน จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจาก การเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังได้เผยแพร่วิธีสอนโดยผ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ หรือองค์กรที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู

5. การสร้างผลงานทางวิชาการ ต้องคำนึงถึงความสำคัญ และปัญหาที่เกิดขึ้นขณะที่จัดการเรียนการสอน แล้วคิดสร้างนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหานักเรียน ในชั้นเรียนของครูมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงสระ การอ่านสะกดคำและแจกลูก การอ่านประสมคำ อักษรต่ำกับสระเสียงสั้น การอ่านผันวรรณยุกต์อักษรกลาง สูง ต่ำ มีตัวสะกด การอ่านออกเสียงพยัญชนะไม่ตรงตามเสียง เมื่อครูได้ศึกษา เอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทดลอง แล้วนำนวัตกรรมไปทดลอง กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ นำผลการทดลองมาปรับปรุงและหาประสิทธิภาพ แล้วจัดทำนวัตกรรมที่จะใช้จริง

6. การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นหลัก การแสดงออกของครูต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ คือการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

- โดยทางตรง เช่น การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ ทำกิจกรรมกลุ่ม ให้อภิปราย วิเคราะห์ วิจัย คณิตศาสตร์ และคณิศาสตร์ เป็นต้น
- โดยทางอ้อม เช่น การให้รางวัล การชมเชย การให้ของฝาก การแสดงซึ่งความรัก ความอบอุ่น เป็นกันเอง

7. การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมือนกับที่บ้าน การถามถึงความสุขความทุกข์ที่บ้าน แล้วจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น ให้นักเรียนไปศึกษาเรื่องกล้วย โดยใช้คำถามนำ นักเรียนจะเรียนรู้เรื่องกล้วยได้อย่างไร จะไปเรียนที่ไหน หรืออาจจะเรียนเรื่องมะเขือเทศ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจประจำหมู่บ้านก็ได้ โดยให้นักเรียนไปศึกษารวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง ผู้รู้ในชุมชน ชาวสวนมะเขือเทศ แล้วบันทึกเป็นเรื่องราวสั้นๆ มาฝึกอ่านในชั้นเรียน นักเรียนร่วมกันสรุปว่าไปเรียนรู้ด้วยวิธีใดดีที่สุด นำผลมาเปรียบเทียบกัน และบันทึกผลการปฏิบัติ

8. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถที่จะให้เด็กเกิดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เริ่มที่การรวบรวมข้อมูลความสามารถของผู้เรียนในชั้นเรียน หรือห้องเรียน ที่รับผิดชอบ จากเอกสารต่างๆ เช่น ป.02 แล้วจัดกลุ่มความสามารถของผู้เรียนเป็นด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถด้านร่างกาย ความสามารถด้านสติปัญญา ความสามารถด้านอารมณ์

จิตใจ และความสามารถด้านสังคม ด้วยการค้นพบข้อบกพร่องของผู้เรียน และคิดวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม โดยแยกผู้เรียนเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน กลุ่มเก่งพัฒนาไปตามพหุปัญญา กลุ่มปานกลางพัฒนาให้อยู่ในสังคมได้ กลุ่มอ่อนช่วยซ่อมเสริมให้เขาได้ตามศักยภาพ

9. การพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง โดยการสร้างและพัฒนาแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เริ่มจากการศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร จัดทำวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดการสอน จัดทำผังบูรณาการเนื้อหาวิชาเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ แล้วจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ให้เป็นแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการในการค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ด้วยการดึงเนื้อหาจากหลักสูตรให้ไปสู่ชีวิตประจำวันจริง ๆ ของเด็ก

เช่น แผนการสอนเรื่อง ประโยชน์ของพืชของ
สาระการเรียนรู้ พืชของเป็นผักกินผล กินใบ กินดอก
ช่วยบำรุงสายตา
จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนรู้จักเลือกกินผักที่มี

ประโยชน์ มีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร

10. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อยู่เสมอ ด้วยการคิดค้น ผลิตและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน ที่มีผลต่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น เลือกใช้สื่อที่เด็กมีส่วนร่วมผลิตคิดค้น

ตัวอย่างเช่น บัตรพยัญชนะ บัตรสระ
ปริศนาคำทาย เกม เชื่อมซีเสียงคำ ปฏิทินพิเศษเกิดเหตุประสมคำ เป็นต้น
สื่อดังกล่าว เป็นสื่อที่ข้าพเจ้าและเด็กผลิตขึ้นจากวัสดุในท้องถิ่น
และเศษวัสดุที่เหลือใช้ บัตรพยัญชนะ บัตรสระผลิตจากเศษกระดาษ
จากลังกระดาษ เชื่อมซีเสียงคำ ผลิตจากไม้ไผ่ ปฏิทินพิเศษ
ผลิตจากปฏิทินตั้งโต๊ะที่เลิกใช้แล้ว กลองเก็บสื่อ ผลิตจากกระป๋องนมเปล่า
แกลลอนน้ำมันเครื่องที่ใช้หมดแล้ว ปริศนาคำทาย ผลิตจากลังกระดาษ
ที่บรรจุเครื่องคอมพิวเตอร์ เพราะเป็นกระดาษที่แข็ง และมีคุณภาพดีมาก
ส่วนเกมนั้น ผลิตจากเศษกระดาษ หรือโปสเตอร์ที่นักเรียนเมืองใช้ปิด
ประกาศหาเสียง เมื่อหมดกำหนดการเลือกตั้งแล้ว สามารถนำมาผลิตสื่อ
ได้อย่างมั่นคงถาวร

11. จัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผล
สำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการ
ปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายด้วยตนเอง ย่อมก่อนิสัยในการปฏิบัติ
จนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนไปตลอด โดยยึดประสบการณ์และการ
สร้างนิสัยเป็นหลัก เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนรอบด้านทั้งด้านร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังนั้น จึงต้องวางแผนให้ดีกว่าจะใช้สื่อ
หรืออุปกรณ์อะไรกับนักเรียนคนไหน ต้องเตรียมแผนการสอนสำหรับ
สอนเด็กแต่ละคนให้เรียนรู้โดยการได้ลงมือทำเอง เวลาการสอนต้อง
เตรียมการมาก ทั้งสื่ออุปกรณ์ เทคนิควิธีสอน แหล่งเรียนรู้ แต่เวลา
สอนข้าพเจ้าเป็นผู้ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนลงมือทำเอง ส่วนใหญ่จะ
สอนไม่ตามเนื้อหา แต่ข้าพเจ้าไม่กังวลเกี่ยวกับเรื่องนี้ และเน้นไปที่
ให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างๆ แล้วไปค้นเนื้อหาที่ทันสมัยกว่าในบทเรียนได้

การจัดกระบวนการ

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการสอนแบบ : “มุ่งประสบการณ์ภาษา บูรณาการ
ผสมผสานองค์ความรู้ คู่คุณธรรม”

หลักการสอนของครูตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ บทบาทครูเป็นเพียงผู้สนับสนุน และเป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน คิดได้หลากหลายแบบ เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ได้ประสบผลคือ ครูจะต้อง รู้ลึก รู้กว้าง รู้รอบ มีปฏิภาณไหวพริบ มีทักษะ อารมณ์ขัน และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือผู้เรียน โดยไม่มีเงื่อนไข และผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได

จากคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ในงานพระราชทานเข็มเชิดชูเกียรติให้แก่ครูแห่งชาติ และครูต้นแบบ ประจำปี 2542 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2542 ที่ว่า **“ครูประดุจเมล็ดพันธุ์แห่งความดี เมื่อตกอยู่ที่ใดย่อมทำให้ดีงอกขึ้น โดยรอบ ครูคือผู้แสวงหากระบวนการเรียนรู้ที่ดีที่สุด ครูเป็นผู้ริเริ่มมีนวัตกรรมใหม่**

ในการเรียนการสอน สามารถประเมินความริเริ่มและนวัตกรรม นั้นมาปรับให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง นั่นคือครูมีการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้จากการเรียนการสอน ตลอดเวลา” ทำให้ครูต้องพึงระลึกเสมอว่า ในกระบวนการเรียนรู้ใหม่ที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ครูมีความสำคัญยิ่งนักที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก เรียนด้วยตนเอง ได้เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถ และ ความต้องการ และได้พัฒนา ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ครูจึงควรมีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึด หลักการสอน สำคัญคือ

รูปแบบการสอนแบบ

“มุ่งประสบการณ์ภาษา บูรณาการ ผสมผสานองค์ความรู้คุณธรรม”
กระบวนการสอน

เกม เพลง ปริศนาคำทาย	ขยายบทเรียนให้สนุก
ทุกคนสร้างองค์ความรู้	สู่กระบวนการกลุ่ม
ลูมลึกสติปัญญา	นำหน้าคุณธรรม

ขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1. ขั้น เกม เพลง ปริศนาคำทาย

ขั้นตอนนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป

- ครูกับนักเรียนร่วมกันสร้างเกม เพลง ปริศนา คำทาย จากสิ่งที่พบเห็นและได้ยินมาจากแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

เพื่อให้สามารถจัดบรรยากาศ สภาพสิ่งแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้

- สามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

- ผู้เรียนและผู้สอนอาจเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา

2. ขั้ขยายบทเรียนให้สนุก

การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

- มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

- สอนโดยบูรณาการ (Intearated Curriculum) หรือ เชื่อมโยงเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกันโดยนำเอามวลประสบการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกันมาจัดกิจกรรมร่วมกัน ให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน และไม่ใช่เวลาเป็นชั่วโมง จะเป็นเวลาที่ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของเนื้อเรื่อง

- ตัวอย่างเช่น ถ้ากิจกรรมที่เตรียมไว้เป็นวิชาภาษาไทย สามารถนำมาจัดบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น โดยจะแบ่งเวลาออกเป็นช่วงใหญ่ๆ คือ ตอนเช้า และบ่าย ตอนเช้าจะจัดกิจกรรมคณิตศาสตร์กับด้านภาษาไทย และจัดกิจกรรมด้านเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตในตอนบ่าย เมื่อคุ้นเคยต่อการจัดกิจกรรมแล้ว ช่วงต่อของเวลาจะกลืนกันแล้วจัดเนื้อหา ของวิชาอื่นได้ทั้งวัน เช่น กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการงาน พื้นฐานอาชีพ

3. ขั้ทุกคนสร้างองค์ความรู้

การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม โดยผสมผสานความรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

- เริ่มด้วยการกำหนดหัวข้อเรื่องครอบคลุมเชื่อมโยง
รายวิชา และกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด เน้นให้ได้รู้สภาพ
ใกล้เคียงกับชีวิต และยอมรับถึงพัฒนาการและรูปแบบการเรียนรู้
ของเด็กแต่ละคนที่ไม่เหมือนกันด้วย เด็กจะได้รับกิจกรรมบทเรียน
ที่ซับซ้อน ในเชิงกระบวนการคิด แต่เป็นกิจกรรมที่สะท้อนสภาวะการณ์
ของสังคมนอกโรงเรียน ซึ่งใกล้เคียงเหมือนสภาพจริง

- ตัวอย่างเช่น การเชื่อมโยงการสอนภาษาไทย
กับสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผ่านหัวข้อเรื่อง เดียวกัน สมมุติ เช่น
การเรียนรู้เรื่อง พักทองของนิด การเรียนการสอนภาษาไทย ฝึก ฟัง พูด
อ่าน และเขียน คำในเรื่องพักทองของนิด สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ผู้เรียนบอกชนิด ของผักสวนครัวอื่น ๆ ได้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
ได้อีกว่า พักทอง เป็นผักสวนครัว กินได้ทั้งใบ ดอก และผลพักทอง
ทำอาหารได้หลายอย่าง ได้แก่ ของหวาน ต้ม แกง ผัด นึ่ง คณิตศาสตร์
ผู้เรียนนำชื่อผักสวนครัว ที่รู้จักมาสร้างเป็นโจทย์ปัญหา สร้างเสริม
ลักษณะนิสัย เป็นการสร้างนิสัยในการกิน การงานและพื้นฐานอาชีพ
และวิธีการปลูกผัก

- กลยุทธ์และเครื่องมือการเรียนรู้ในขั้นนี้ อาจใช้
กระบวนการทางปัญญา 10 ขั้น ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์
นายแพทย์ประเวศ วะสี คือ

- 1) ฝึกสังเกตในสิ่งที่เราเห็น หรือสิ่งแวดล้อม
- 2) ฝึกบันทึกละเอียดมาก-น้อย ตามวัยและ
สถานการณ์
- 3) ฝึกฟัง
- 4) ฝึกปุจฉา-วิสัชนา (ถาม-ตอบ)

- 5) ฝึกตั้งสมมุติฐาน
- 6) ฝึกตั้งคำถาม
- 7) ฝึกค้นหาคำตอบ
- 8) ฝึกวิจัยเพื่อทำให้คนพบความรู้ใหม่
- 9) ฝึกเชื่อมโยงบูรณาการ
- 10) ฝึกการเขียนเรียงเรียงทางวิชาการ

- บทบาทของครูเป็นผู้จัดโอกาส จัดสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา เป็นแหล่งวิชาการ และเป็นผู้สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การช่วยเหลือของครูอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน ครูต้องเป็นแบบฉบับและให้คำแนะนำที่ดี และถูกต้องเพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการ

4. ขั้นสู่กระบวนการกลุ่ม

การจัดการเรียนการสอนที่ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

- กิจกรรมมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม อันจะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคน ได้เรียนรู้ถึงความสามารถ ความสนใจ และทักษะของแต่ละคน ก่อให้เกิดพลังการทำงานเป็นกลุ่ม เกิดการพัฒนาทางอารมณ์ หรือ อีคิว (Emotional Quotient) และความเป็นประชาธิปไตย

- ให้ผู้เรียนได้เลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ และสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามัคคี มีน้ำใจให้เพื่อนในกลุ่ม และรู้จักตัวเอง ฝึกการนำเสนองานโดยตัวแทนของกลุ่ม

- การนำเสนอผลงานของกลุ่ม ทุกครั้งที่นำเสนอผลงาน ครูและผู้เรียนจะร่วมกันประเมินผลเพื่อการยอมรับความผิดพลาด รู้จักปรับปรุงแก้ไขและนำไปพัฒนาผลงานต่อไป

5. ชั้นลุ่มลิกสติปัญญา

การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนได้ประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพการแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง รู้จริง รู้ลึก รู้กว้าง รู้ไกล รู้รอบ เกิดความศรัทธา มีความสามารถในการเรียนรู้สูง หรือสร้าง ไอคิว (Intelligence Quotient) ควบคู่กับอีคิว (Emotional Quotient) ก่อให้เกิดความนิยม และนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรที่ติดตัวผู้เรียนไปตลอด ดังนี้

- เป็นเด็กดี ขยันมุ่งพัฒนาตนเอง และสังคม
- สามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ด้วย

วิธีการที่หลากหลาย

- มีความสามารถในการคิด วิจาร์ณญาณแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์และสื่อสารได้

- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- มีสุขภาพ กาย ใจ สมบูรณ์
- ตระหนักในการมีส่วนร่วมที่จะรักษาวัฒนธรรม

สิ่งแวดล้อม การปกครองระบอบประชาธิปไตย และคุณธรรมตามหลักศาสนา

6. ชั้นนำหน้าคุณธรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสาน สาระความรู้ต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ กับการพัฒนาคุณธรรมอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

- ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับมารยาท วิธีการปฏิบัติตน ทางกาย วาจา ใจ ความมีสติสัมปชัญญะ การมีคุณธรรมสำคัญ ความรักในเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพัฒนาจิตใจ บุคลิกภาพและลักษณะนิสัย ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษามาใช้ประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ทั้งในชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลก พร้อมทั้งรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานน้ำ และสิ่งแวดล้อม

จากแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้นำเสนอทั้งหมด เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบหนึ่งที่มี กระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ คิด ค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีส่วนรวมกัน สร้างความรู้อย่างมีกระบวนการ ได้สร้างสรรค์ผลงานเองได้ดี และสามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ครูจึงมีบทบาทในด้านการเรียนการสอน ครูเป็นแหล่ง ความรู้ เป็นผู้ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษา เป็นผู้สนับสนุน และเสริมแรง เป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ และเป็น ผู้สร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร ที่สำคัญที่สุดครูจะต้องมีความศรัทธาในอาชีพจึงจะส่งผลในการสร้างปัญญา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคนี้

การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น จึงต้องจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อให้เอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคล ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ เหมาะสมกับวัย และศักยภาพของผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ตลอดเวลา

ทุกสถานที่ และเป็นการเรียนรู้แลกเปลี่ยนกันและกัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียน

สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวผู้เรียนที่สุดคือ ครู ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาไทย แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และเหตุการณ์ที่อยู่รอบตัว

แนวทางในการจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมต่างๆ ในและนอกห้องเรียน สื่อการเรียน การสอน และการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน อาจจัดได้ดังนี้

- **ตัวครู** ครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด ในโรงเรียน ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นกันเอง หมั่นทักทาย สังเกต ชักถามความเป็นอยู่ที่บ้าน บุคคลในครอบครัว และส่วนตัวเด็ก ให้คำปรึกษา แนะนำรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนอย่างเสมอภาค

- **ห้องเรียน** จัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นแหล่ง เรียนรู้ ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนทั้งหมด ทั้งในด้านกายภาพ และวัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียนต้องมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ที่แสงสว่างและ ปลอดภัย

- **วัสดุอุปกรณ์** ควรให้มีทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อที่ครู และนักเรียนร่วมกันผลิตขึ้น

- **โรงเรียน** โรงเรียนต้องเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร โรงเรียนให้มีห้องวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา บริการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดและแหล่งสื่อ สวนหย่อม สวนสมุนไพร โรงเรียนจะต้อง

ปลอดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด ยาสูบ และอาวุธ จัดให้มีอาหารเสริมนม มีอาหารกลางวัน และมีบริการสุขภาพพื้นฐานและการฉีดยาป้องกันโรคตลอด จนการจัดข้อมูลด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการศึกษาแก่พ่อแม่/ผู้ปกครอง/บุคคลในชุมชน

- ด้านบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน

ต้องมีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอน โดยเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ วางแผนงานร่วมกับผู้ปกครองที่สนับสนุน ร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในเวลาเรียน และสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญ ที่นักเรียนจะต้องเรียนวิชาที่ยากของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุดให้ผู้ปกครอง ได้เข้าประชุมร่วมกับครู สนทนาร่วมกับครู บุตรหลานกับความต้องการของพวกเขา ช่วยสนับสนุนให้โอกาสแก่นักเรียนได้เรียนรู้นอกโรงเรียน ทั้งที่เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ ความรู้ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ภารกิจของ ครูต้นแบบเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

การพัฒนาครูเครือข่าย

การพัฒนาเพื่อนครูที่เป็นครูเครือข่ายในด้านการจัดการเรียน การสอน ทั้งโรงเรียนในกลุ่ม ต่างกลุ่ม และต่างอำเภอ ภารกิจที่สำคัญคือ การนิเทศ เพื่อนครูเครือข่าย ด้วยการสร้างศรัทธา สาธิตรูปแบบการสอน ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผล และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เผยแพร่การปฏิบัติการเรียนการสอน ตลอดจนผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่ร่วมดำเนินการกับเพื่อนครู ตามแผนการปฏิบัติการที่กำหนดไว้ มีการพบปะกันทั้งที่โรงเรียนของครูต้นแบบเอง และโรงเรียนครูเครือข่าย หลังเลิกเรียน ที่บ้านครูต้นแบบ หรือบ้านครูเครือข่าย ทุกในวัน เสาร์-อาทิตย์ ทุกสถานที่และทุกโอกาส

ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาครูเครือข่าย

การพัฒนาครูเครือข่าย มีขั้นตอนดังนี้

1. ปฐมนิเทศ สร้างศรัทธา

- สร้างความสัมพันธ์ปลูกฝังศรัทธา ระหว่างครูต้นแบบกับครูเครือข่าย และการติดต่อประสานงาน
- บอกความมุ่งหมายการนิเทศ
- จัดเวลาและสถานที่การนิเทศ ครั้งต่อไป
- กำหนดวิธีการ

2. ประชุมร่วมใจร่วมงาน สาธิตรูปแบบการสอน

- แนะนำรูปแบบการสอน วิธีการสอน สาธิต การสอนให้กับครูเครือข่ายดู และบันทึกการเยี่ยมชมชั้นเรียน / บันทึกการ เยี่ยมบ้าน

- แนะนำสื่อการสอน วิธีการผลิตสื่อ และการ ผลิตสื่อการสอน

- แนะนำแผนการสอน บันทึกการแก้ไขปรับปรุง

- แนะนำการประเมินผล

3. สร้างสรรค์ปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ครูเครือข่ายสร้างสื่อแลกเปลี่ยนระหว่างครู เครือข่ายด้วยกัน

- ครูเครือข่ายปฏิบัติการสอนให้ครูเครือข่าย ด้วยกัน และครูต้นแบบเป็นผู้สังเกต และประเมินเพื่อปรับปรุง

4. การประเมินผล

- ครูเครือข่ายประเมินผลตนเอง

- ครูต้นแบบประเมินผลครูเครือข่าย

- ครูต้นแบบและครูเครือข่ายประเมินผลร่วมกัน

5. การนำครูเครือข่ายไปศึกษา อบรม สัมมนา และดูงาน ที่จัดโดยสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ทั้งที่เป็นของภาครัฐและเอกชน ได้แก่

- ศึกษาดูงาน ณ สถาบันราชภัฏสกลนคร

- ศึกษาดูงานวาระแห่งชาติ ณ ศูนย์การค้า

ไปเทศบาลนา

- ศึกษาดูงานมหกรรมการศึกษาปี 2000 ณ

ศูนย์การค้าเมืองทองธานี

- ศึกษาดูงานและร่วมจัดนิทรรศการ โครงการ
เหลียวหน้าแลหลัง ครบรอบ 1 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 จัดโดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น

- อบรมการปฏิบัติการเรียนรู้ สู่แนวปฏิบัติที่
สถาบันราชภัฏสกลนคร

- อบรมปฏิบัติการเรียนรู้ร่วมกับครูแกนนำที่
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
สกลนคร

- อบรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ณ
โรงแรมภาลัย จังหวัดอุดรธานี

ผลของการปฏิบัติงานพัฒนาครูเครือข่าย

จากการขยายผลเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติการเรียนการสอน
ให้แก่เพื่อนครูเครือข่าย ส่งผลให้ครูเครือข่ายได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียน
การสอนได้ เช่นเดียวกับครูต้นแบบและสามารถนำไปประยุกต์ สอนจน
เป็นรูปแบบการสอนของตนเองได้ทุกคน

จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครู และครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง

การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

โดยการเข้ารับการศึกษาต่อ การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาด้อยตนเอง และได้การนำความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาช่วยแนะนำให้เพื่อนครูตามแบบอย่างอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งเช่นกัน ส่วนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู และปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูอย่างเคร่งครัด ทำให้มีผลงานทางด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้เรียนรู้อย่างมีความสุข

การศึกษาอบรม และดูงาน

การศึกษาอบรม ได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาการเรียนการสอนแบบต่างๆ ดังนี้

- อบรมสัมมนาการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม จัดโดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวานรนิวาส
- อบรมการปฏิรูปการเรียนรู้ สู่แนวปฏิบัติ จัดโดยสถาบันราชภัฏสกลนคร
- อบรมสัมมนาการจัดการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง จัดโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
- อบรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ที่จังหวัดอุดรธานี
- ประชุมสัมมนาวิทยากรพี่เลี้ยง เรื่องการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูต้นแบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ เขื่อนอุบลรัตน์ และโรงเรียนสนามบิน จังหวัดขอนแก่น
- ร่วมสัมมนาทางวิชาการในโครงการสัมมนาทางวิชาการเพื่อปฏิรูปการศึกษา : การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประกันคุณภาพการศึกษา จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อบรมการเรียนรู้พระราชนิพนธ์ เรื่องพระมหาชนก : การจัดทำแผนการออกแบบประสบการณ์ EAP (Experiential Activities Planner) จัดโดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
- อบรมสัมมนาโครงการเหลียวหน้าแลหลัง ครบรอบ 1 ปี พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 จัดโดยมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อบรมสัมมนาการวิจัยในชั้นเรียน สู่การเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- ศึกษาดูงานทางวิชาการตามที่ทางสถาบันการศึกษาจัดขึ้น ทั้งภาครัฐ และเอกชน อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

ผลของการขยายเครือข่าย

ผลการปฏิบัติงานขยายของครูเครือข่าย พบว่า

1. ครูเครือข่ายสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตน มีรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเรียนรู้อย่างมีความสุข และส่งผลให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ดังนี้
  - เป็นคนดีมีจิตใจงาม ควบคุมตนเองได้ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

- เป็นคนเก่งมีความรู้ มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทันทสมัย ทันเหตุการณ์ เรียนรู้ด้วยตนเอง

- มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส จิตใจเข้มแข็ง มีความสุขในการเรียนรู้ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด และอบายมุข

2. ครูเครือข่ายได้สร้างสื่อ นวัตกรรม เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียนตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการสอนหลายรูปแบบ

3. ครูเครือข่ายสนใจที่จะแสวงหาข่าวสาร ความรู้ตลอดเวลา โดยการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ที่สถาบันทางการศึกษาต่างๆ จัดขึ้นจนเกิดเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้

4. ครูเครือข่ายเกิดความรักความศรัทธาในอาชีพครู เนื่องจากได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. ครูเครือข่ายได้รับการพัฒนา ความตระหนักและจิตสำนึก ร่วมกัน ในการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหาของส่วนรวม ถักทอความคิด ร่วมจิตกันทำงานอย่างไม่เห็นแก่ตัว มีการจัดการอย่างถูกต้อง แยกค้าย ลดความขัดแย้ง ทุกคนรับผิดชอบ นำพาสังคมให้ก้าวหน้า ต่างก็รู้คุณค่าของตนเอง

6. ครูเครือข่ายมีผลงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งที่ผลงานเป็นของครู แผนการสอน ผลงานทางวิชาการ และผลงานเด็ก บทเรียนเล่มเล็ก บทเรียนเขียนโดยเด็ก สามารถรวบรวมนำเสนอเพื่อคัดเลือกเป็นต้นแบบ ต่อไปได้

7. ครูเครือข่ายได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ในการขยายผลการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน

๒ แนะนำครุต้นแบบ

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล นางพรณี โพธิ์ศรี
ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8
สถานที่ทำงาน/สังกัด โรงเรียนบ้านหนองตากวย
ชื่อสถานที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
หมู่ที่ 3 ถนน ชาติ-คอนสวรรค์
ตำบล ชาติ อำเภอกวนวินวาส
จังหวัด สกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47120

ที่อยู่
บ้านเลขที่ 274/1 หมู่ที่ 5
ถนน เรืองศรี ตำบล กวนวินวาส
อำเภอกวนวินวาส จังหวัด สกลนคร
รหัสไปรษณีย์ 47120

โทรศัพท์
โทรศัพท์ที่บ้าน 0-4279-1277

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นางสาวมยุรี จารุปาน
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นักวิจัย

นางพรรณี โพธิ์ศรี
ครุต้นแบบ ปี 2542 วิชาทุกกลุ่มประสบการณ์
ระดับประถมศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

อาจารย์ไพเราะ พุ่มมั่น

ผู้ดำเนินการโครงการ

นางสาวภทิตดา พันธุ์มเสน
นางสาวสมรชนีกร อองเอิบ
นางพามุ่ย เรืองเลิศบุญ
นางสาวชนิดา อาคมวิฒนะ
นางบุญศรี ทองดารา

บรรณาธิการ

ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ
นางพามุ่ย เรืองเลิศบุญ

ประสานงาน

นายสมยศ พันธุ์โอฟารกุล

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู (กรค.)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)
สำนักนายกรัฐมนตรี

ผู้เรียนเลือกเรียนในเรื่องที่จะเรียนรู้
เรียนรู้จากการปฏิบัติ
อภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์
สะท้อนความคิดต่อการเรียนและเรื่องที่จะเรียน
สรุปความรู้ด้วยตนเอง
นำไปใช้ในชีวิตจริง

พรรณี โพธิ์ศรี

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช่หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป